

Remissvar
Utbildningsdepartementet

Dnr
U2024/00641

Yttrande över lagrådsremiss Skärpta krav i sfi

Sveriges Lärare har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på rubricerad remiss.

Övergripande synpunkter

Sveriges Lärare avstyrker vissa delar av remissförslaget och tillstyrker andra.

Inledningsvis vill vi påpeka att vi saknar viktiga delar av de förslag som fanns med i den ursprungliga utredningen. Satsningar på fortbildningsinsatser för studie- och yrkesvägledare behöver stärkas och förlängas för att utredningens förslag ska vara möjliga att genomföra, men också för att höja kvaliteten på utbildningen. Sveriges Lärare anser även att det är olyckligt utredningens förslag om fastställda tidsramar för kurser och studievägar inte finns med i lagrådsremissen då det kan vara ett sätt att tydliggöra mål, förbättra genomströmningen och följa upp resultat.

Sveriges Lärare vill också påpeka att vissa av förslagen inte kommer gå att genomföra med mindre än att lärares och studie- och yrkesvägledares redan ansträngda arbetsmiljö först åtgärdas. Idag råder brist på lärare med rätt behörighet inom den kommunala vuxenutbildningen och ska fler vilja jobba inom komvux måste arbetsvillkoren bli bättre. För att förslagen ska gå att genomföra behöver lärare och studie- och yrkesvägledare få rätt förutsättningar. Därför krävs att staten tar huvudansvar för finansiering och resursfördelning med målet att skapa ett likvärdigt och långsiktigt system som stärker kvaliteten. Dagens system med entreprenader måste fasas ut. Den inneboende jakten på vunna upphandlingar bidrar snarare till kortsiktighet och underfinansierade verksamheter än till långsiktighet och likvärdighet.

Även den flexibilitet som finns inom vuxenutbildningen med ständiga intag av elever och elever som läser kurser i olika hastighet i samma undervisningsgrupp skapar dåliga förutsättningar för kvalitativ och likvärdig undervisning. Utredningens förslag om fastställda tidsramar för kurserna inom sfi bör genomföras.

Sveriges Lärares synpunkter på lagrådsremissens förslag

6.1 Kommunen ska upprätta en handlingsplan för sina insatser för att nå dem som har rätt till sfi

Sveriges Lärare tillstyrker förslaget. Det är rimligt att arbeta för att uppnå bättre kontinuitet och proaktivitet i kommunernas uppsökande arbete mot de individer som saknar grundläggande kunskaper i svenska. Det kommer dock innebära ökade kostnader för kommunerna bland annat då syftet ju är ett ökat inflöde av elever. Insatserna i sig kräver dessutom resurser utöver kommunernas befintliga organisation. Arbetssituationen för lärare och studie- och yrkesvägledare är idag mycket ansträngd, mycket på grund av den kontinuerliga antagningen som skapar dåliga villkor för lärarnas undervisning. Därför bör ett nationellt regelverk som innebär att antagning normalt sker vid fastställda tidpunkter övervägas.

6.2 En elevs kunskaper ska bedömas

Sveriges Lärare tillstyrker förslaget om att en elevs kunskaper ska bedömas när den tas emot, men vill påpeka att det i dagsläget är svårigenomförbart med tanke på den stora brist på utbildade lärare och studie- och yrkesvägledare som råder. Förslaget kan bidra till kvalitet och likvärdighet och eventuellt även positivt till genomströmningen, men kommer samtidigt leda till ökat behov av utbildad personal och därmed resurser.

6.3 Det ska stå i den individuella studieplanen när eleven för första gången togs emot till sfi

Sveriges Lärare tillstyrker förslaget om att när en elev övergår till en annan huvudman, så ska elevens individuella studieplan överlämnas till den mottagande huvudmannen. Ansvaret för detta kan där emot inte falla på lärarna. Sveriges Lärare vill påpeka att dagens situation, där olika huvudmän upphandlar olika administrativa system för dessa ändamål, kraftigt försvårar smidig överlämning av information mellan olika aktörer. Ett samlat nationellt IT-system för dokumentation skulle därför behövas. Ett sådant system kan bidra till att säkerställa lätt informationsöverföring men också minska risken för överdokumentation.

6.4 Rätten till sfi ska gälla i tre år

Sveriges Lärare avstyrker förslaget. De eventuella fördelar som kan finnas med tidsbegränsning är inte övertygande i jämförelse med de möjliga negativa effekterna. Eleverna i sfi är en väldigt heterogen grupp med varierande utbildningsbakgrund och förutsättningar. En del av eleverna klarar sfi på mindre än tre år medan det för vissa elever är nödvändigt med mer än tre år för att uppnå tillräckliga kunskaper. Många elever läser på deltid eller kvällstid och antalet dagar en elev är inskriven på utbildningen garanterar inte något i mängden reell undervisning. En tidsbegränsning säger alltså inte något om hur mycket undervisning eleverna egentligen får.

Sveriges Lärare menar att utredningens ursprungliga förslag på en tidsbegränsning på fyra år med möjlighet till förlängning är en bättre väg att gå men vill påpeka att även det ställer väldigt höga krav på verksamheten. En tidsbestämd rätt till sfi ställer även högre krav på individanpassad undervisning av hög kvalitet, något som är svårt att genomföra med de resurser och den organisering som finns idag. Den rådande bristen på lärare med rätt behörighet gör det ännu svårare att uppnå dessa krav.

6.5 Eleven ska ha rätt att delta i sfi i en annan kommun än hemkommunen

Sveriges Lärare tillstyrker förslaget, eftersom det kan bidra till ökad flexibilitet för eleven och möjliggöra för fler att delta i sfi, och färre avbrott eller byten.

Stockholm, 17 maj 2024

Sveriges Lärare

Åsa Fahlen
Förbundsordförande

Ellinor Alvesson
Utredare